

1938

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ქრომბერი

1938 წ.

№ 3

უ
კ

№ 3

მ ა რ ტ ი

1938 წ.

სამ. კ. პ. (ბ) ც. პ.-ის გამ. „კომუნისტთა“ რედაქ. მისამართი: თბილისი, გრიბოედოვის ქ. № 34 ტელ. № 3-02-61

ოქტომბრული

სამ. ა. ლ. კ. კ. ცხაკას და სამ. ბანსახოშის მართვითიანი ორგანო

შეღწევა შინაარსსი

1. პანტოლეიმონ ჩიკვაძე—მამაშვილური ალერსი (მოთხრობა) . . . 1
2. გიორგი კახაბიძე—ბედნიერი დედა (ლექსი) 4
3. სიმონ მთვარაძე—ფოლადის მამას (ლექსი) 4
4. მურმან მუხანაძე—ყინულოვან სივრცეებზე (ნარკვევი) 5
5. გიორგი შუჩინაძე—გაზაფხული საბავშვო ბაღში (ლექსი) . . . 8
6. გიორგი კალანდაძე—გაზაფხულის დღე (ლექსი) 8
7. შალვა თაბატაძე—ძია, სამთუნთიანი მომეცი (მოთხრობა) 9
8. ილია სიხარულიძე—საპაერო ვანგაში (პოემა) 12
9. იოსებ ბრიშვინაძე—მილიციონერის სიმღერა (ლექსი) . . . 13
10. ალ. ბორბაძე—კულიკოვოს ველზე (მოთხრობა) 14
11. არნო ონელი—თქვენ რას იტყვიან? (ლექსი) 16
12. ლადო ბეგუშვილი—პარაშუტისტი (ლექსი) . . . გარეკანის III გვ.

გაფრთხილება

13. კ. არველაძე—შვიანი კოლხიდა (ლექსი) გარეკანის IV გვ.
14. რ. მუხარბიანი—პატარა დიასახლისები (ლექსი) IV გვ.
15. მადამ კანდილაძე—ეპიკური (ლექსი) IV გვ.

ყდის მხატვრობა ეკუთვნის მხატვარ—კ. თენგიშვილს
ფურნალი გაფორმებულია მხატვარ—ფ. ჯაფარიძის მიერ

პ/მგ. რედაქტორი—ლ. შინაძე

გადაეცა წარმოებას 2/III-1938 წ. ქალაქის ზომა 60x92
ხელმოწერილია დასაბუჟად 17/III ფორმათა რაოდენობა 16 გვ. 9 1/4 x 14

მაშინ იორდანეს რისხვა გოჩას თავზე გადაივლიდა, და ერთი წუთით დაწყნარდებოდა გოჩა. მამას თვალს აარილებდა თუ არა, მუჯღლეულებს წაჰკრავდა ნუნუს.

— რათა მცემ? — ღრიალებდა ნუნუს ხარე ცრემლებით.

— ლომბო... ამოდენა გოგოს არც კი რცხენია. ი-ი-ი! — აჯავრებდა გოჩა გულამომჯდარ ნუნუს.

— რა დავიშავე... რათა მცემ?! — იფოფრებოდა განწხლებული ნუნუს.

— რა და-გი-შა-ვე... როცა მე ვიციანი, შენც გაიციანი... შენც ხომ მეთამაშები... რატომ შენ არ გცემენ?!

იორდანე ღიმილით გადახედავდა გონებაშეხვილ გოჩას, მაგრამ მოფერებასა და მოალერსებას მაინც ვერ ახერხებდა: ხვალწდელი დღის დარდი მძიმე ლოდად აწვა გულზე იორდანეს.

უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში დიდი ცვლილება დაეტყო იორდანე ღვამიჩაევს ეზო-მიდამოს. ფაცხის წინ ორი თვალი ოლა-სახლი აიშენა იორდანემ, ჩვილბოიანი ძროხა იყიდა და გასულ წელს გაზაფხულზე უღლად ხარებიც დააბა ეზოში.

— ბარაქალა, კოლექტივო! — ხშირად იმეორებს იორდანე და ნისლა ხარებს ფლოქვებს უსინჯავს, ნალი არ აგარდენს. სამუშაოდან დაბრუნებული ივანემებს თუ არა, ხარების დასახედავად მიიჩქარის. მიუტუტქდება ლომასა და ნიკორას, ჯერ შუბლზე გადაუსვამს ხელს, მერე ნაოქებად დაკეცილ დაბაბს მოჰ-

უნანს. განებოვებული ხარები ისე წაიკრძელებენ კისერს, ისე ვაინაბებიაწ, თითქო უნდა წასთელიძონო. ენაც ამოიღებია იორდანემ, გონიერ ხარებს პუტუნა-მეფისუნა წავლა... მოიჩლექს ენას იორდანე, ლომას გამოელაპარაკება. ლომა მუშტისოდენა თვალს გაახელს, პატრონს ახედავს და დაიხმუელებს, თითქო პასუსს აძლევსო.

ბავშვებიც თავს დასტრიალებენ ხარებს, განსაკუთრებით გოჩა. მორბენს თუ არა სკაოლიდან, ბალახის სამებნელად გარბის. ზაფხულის არდადეგებზე მუდამდღე იმის ზრუნვაშია, რაც შეიძლება ბევრი საკვები მოუშხადოს ლომასა და ნიკორას. გარბის ყანებში, ნამგალი თან მიაკვს ბალახის მოსათიბად. სადილობისას კონებად შეკრული ბურჩხა და წყერისფეხა შემოაქვს ეზოში. ჭიშკარს რომ მოუახლოვდება, სიმღერას წამოიწყებს: შეხე, რა მუყაითი ბიკი ვარო. თუ ნუნუს თან ახლავს, გზაში სულ იმას ეჩხუბება: შენს ქობალას ჩემი ლომა სჯობიაო.

— ვერ მოგართვის! — გაცეცხლდება ნუნუს ქობალას დაცივნის და აბუჩად ავდების გამო.

გოჩა განებვ გაბრაზდება, ეცემა ნუნუს და მორიდებაში ბალახის კონას წართმევს... დიდის რიხით შემოიტანს ეზოში და თუ მამას მოჰკრა თვალი, თავმოწონენდ ჰკითხავს, რამდენი დაუყუარო.

იორდანე გაცივებულია ბავშვების მუყაითობით. ენას მაინც ვერ იბრუნებს, რომ საალერსო რამ უთხრას წამოსწრებულ შეიღებს...

ერთ ხალამოს, როცა ნუნუს და გოჩა ჯერ კიდევ არ დაბრუნებულიყვნენ მინდერიდან, იორდანემ ქათამი დააკლევინა მარინეს. კარ ვაზში მოამზადებო, — დაიბარა და სოფლის კოაპერატივში წავიდა. დღე-ღამის გაყრისას დაბრუნდა იორდანე. ღილინით შემოვიდა ეზოში, ხარებს „საპირე“ შეუსწორა და ოღამი შევიდა.

მარინემ ვაზში გააწყო ფაცხაში, გარეთ გამოიხედა და იორდანეს გასძახა, სად დაიკარგეო.

— გაგიტანე, დედაკაცო, ვახშამი! — მოესმა მარინეს იორდანეს პასუხი.

მარინემ ხათრი არ გაუტეხა, სუფრა აალაგა და ხელმეორედ გააწყო ოღა-სახლში.

— აღარ მოგწყინდა ქვარტლი და კვამ-ლი? — ჩაუქარგა იორდანემ და ოღის ბრჭყვიალა კედლებს შეხედა.

მარინემ კმაყოფილებით გადახედა გამ-ხიარულებულ იორდანეს. რამდენი ხანია ხელი მოითბეს, მზითვად მოყოლილი სი-ლარიბე ოჯახიდან გაისტუმრეს, მაგრამ თანშეზრდილი სიძაბუნე და გულგატეხი-ლობა ვერ დასძლიეს, ვერ გადახალის-დნენ.

იორდანემ მარინეზე ადრე იგრძნო ეს ოჯახური ნაკლოვანება და პირველმა გა-ტეხა ნავსი. სავახშმოდ ოღა-სახლში გა-დაბარგდა ქვარტლიანი ფაცხიდან, შვი-ლები გვერდზე მოისვა და „ცაზე მთვარე ამოსულა“ წამოიწყა.

ნუნუმ მოძახილი უთხრა.

გოჩა გაოცებული შეჰყურებდა მამას: ცხრა წლის ბიჭი ვახნა და მისი სიმღე-რა არ გაუგონია.

ნავახშმეც ქალაღლში გახეული შეკვ-რა შემოიტანა ოთახში იორდანემ, გოჩას და ნუნუს დაუძახა, შეკვრა გახსნა და ორივეს თითო წყვილი ახალი ფეხსაცმე-ლები გადასცა.

გოჩა გულზე მიიკრა იორდანემ, თავ-ზე ხელი მოუსვა.

— ბევრჯერ მიცემია ეს შენი კერკე-ტა თავი! — მონახიების კილოზე წაი-დუღუნა იორდანემ და ქარბი სიყვარუ-ლის გამოსახატავად შვილს ყურები მოუს-რისა.

ეს იყო მისი პირველი მამაშვილური აღერსი გოჩასადმი. გოჩას სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა.

ბუნური დედა

მოუსვენრად ფაციფუტობ,
არ გაფიქრებს მარტის ქარი,
ქალთა დღეა, და ზეიმზე
ქარხნისაყენ მიიჩქარი.

იქ დღეს კლუბში ჯილდოს ვლი
მისაბაძი შრომის ვამო,
და ეს შენი მორთვაც, წასვლაც
ლამაზია და საამო.

აღბათ, წინათ რომ გეცხოვრა,
იქნებოდი მონა ქალი,
იქნებოდი სადღაც ქოხში
მშვიერი და ლოყამკრთალი.

შვილებს პურს რომ ვერ მისცემდი,
ამოგწევდა თვალებს ცრემლი,

გულსაც დარდი დაგიქნობდა
რალაც მიიმე, რალაც ვრცელი.

გიყურებ, და ახლა შუბლზე
დაგფენია შუქი მთვარის,
ფაციფუტობ და ზეიმზე
ქარხნისაყენ მიიჩქარი.

საღლა არის შავი ქოხი,
შავი ფიქრი, სივარდახე!
ტანს გიმშვენებს აბრეშუმი
და გიცინის მთელი სახე,

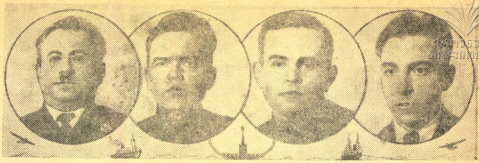
გიმღერი, და ცელქი ლიაც
შენს სიხარულს გრძნობს და ხედავს
და ღიმილით გასაჩუქრებს
შენ—ბუნური ქალს და დედას.

სიმონ მთვარაძე

ფთხადის მამას!

დიდო სტალინო, მამა ხარ,
ჩვენთვის მზრუნველი მშობელი,
შენი ალერსით აყვავდა
სიცოცხლე დაუქცნობელი!
შენ გიმღერს ღიმი, პატარა,
ხელოვანი თუ შოლსანი,
შენი სახელის დიდებად
გავმხდარვარ ფრიადოსანი!
გავიზრდები და ცას ვიფრენ,
ან მიწის უცნობ ფართობზე!
ანდა მოვკვდები გმირულად
სამშობლოს სადარაჯოზე!
თუმც პატარა ვარ, მეცა მაქვს
ლაღი გრძნობა და ფიქრები!
ფთხადის მამა თუკი მზრდის,
მე რკინის მაინც ვიქნები!
ვიცი, რომ მტერი ბევრი გყავს,
ბევრი გვაწვიმებს ავობა!

მათ როგორ შეუშინდება
შენი ნაზარდი თაობა!
ბრძოლას გვასწაველი შენ თვითონ
და გვიჩვენე შრომის სიყვარულს,
თავს გვაყრი ია-ვარდივით
სიამესა და სიხარულს!
„მადლობა!“-ჯერ ამის მეტი
ჩვენ ვერაფერი გიძღვევით,
ვიქნებით ღირსნი გვახსენო,
ჩვენ ამის სიტყვას ვიძღვევით!
არ ვუშინდებით არაფერს,
თავს გვადგას ძია ბერია!
ფარვანასავით გვევლება,
წერილიც მოუწერაა:
იყავით ფრიადოსნები,
რომ სტალინს შეუცვარდეთო!
ილაღეთ, იმხიარულეთ,
ისწავლეთ, ინავარდეთო!

პაპანინი

კრენკელი

შირშოვი

ფედლოვი

ყინულოვან სივსტაეზუ

მუჰამედი მუჰამედი

ეს იყო ზარი დაირუკა... მოწაფეებმა აღგიღებინა დავიკავეთ კლასში. ცოტა ხნის შემდეგ გოგრაფიის მასწავლებელიც შემოვიდა.

— ბავშვებო, — ვვითხრა მან, — დღეს მე უნდა გესაუბროთ მეტად საინტერესო საკითხზე — ჩრდილოეთის პოლუსზე.

ჩვენ მაშინ არც კი ვიცოდით, თუ რა იყო პოლუსი. ამიტომ ვაკვირვებულნი მივჩერდით მასწავლებელს. მასწავლებელმა შენიშნა ეს და ჩვეულებრივზე უფრო ხელა და დაღიანებით დაიწყო ლაპარაკი.

მასწავლებელი ერთიანად გაგვიტაცა მისმა საუბარმა. ხან ერთი შთაბეჭდილება დაგვეუფლებოდა და ხან მეორე. ვაკვეთილის შემდეგ მე სულ პოლუსზე ფიქრობდი. ნეტავ როგორია იგი? იყო თუ არა ჯერ იქ ვინმე? აი საკითხები, რომლებიც არ მასვენებდნენ.

ამიტომ მასწავლებელს დამატებით მოვთხოვე ლიტერატურა. და აი რა გვიგე მე.

პირველი ვალაშკინელები

მეორე, წარსულშიაც აფიქრებდათ ადამიანებს პოლუსი: როგორ გამოიყენონ ეს საიდუმლო ადგილი. დედამიწის ეს მიუწვდომელი რაიონი?

და დაიწყეს პოლარული ექსპედიციების მოწყობა. რამდენიმეჯერ დაიძრნენ გაბედული ადამიანები პოლუსისაკენ, ბევრი დაბრკოლება გადალახეს, მაგრამ

მიზანს მაინც ვერ მიაღწიეს და დიდი ტანჯვა-წამების შემდეგ დაილუპნენ ყრუ ყინულოვან სივსტეში.

თითქო ყველაფერი გადაწყდა, თითქო შეუძლებელი იყო ბუნების სტიქიასთან ბრძოლა! ამიტომ ერთმა ინგლისელმა მკვლევარმა, აღმირალმა ნერსმა, როცა ვერ შეძლო გზის გასაფუვა ჩრდილოეთის შორეული წერტილისაკენ. საქვეყნოდ განაცხადა: ჩრდილოეთის პოლუსი მიუწვდომელია.

1896 წელს დიდი პოლარული მკვლევარი ფრიტიოფ ნანსენი ყინულებში იმ ადგილზე მივიდა, საიდანაც პოლუსამდის მხოლოდ ოთხასი კილომეტრია-ღა იყო.

გავიდა ერთი წელი. ახლა შევედმა ინტენერმა ჩოლომონ ანდრემ განიზრახა პოლუსის მიღწევა. იგი ორ თავის თანამგზავრთან ერთად გაფრინდა საჰაერო ბურთით, მაგრამ გაბედული მკვლევარები უზოუპკლოდ დაილუპნენ.

აი, პოლუსი!

სმ დროს ამერიკელი პოლარული მკვლევარი რობერტ პირი გაფაციცებით ემზადებოდა პოლუსისაკენ გასამგზავრებლად. ვაიგო რა სახელოვანი ანდრეს დაღუპვა, ის სრულიად არ შეშინებულა, პირიქით, ჩვეულებრივი დაბეჯითებით განაგრძო მზადება.

რობერტ პირმა მარხილში შეება ძაღლები და გრანტის მიწიდან ყინულით გაემართა ჩრდილო-პოლუსისაკენ. 1909

წლის 6 აპრილს პირის ექსპედიცია მივიდა უზარმაზარ ყინულის ველზე. ეს იყო პოლუსი. იქ იგი მხოლოდ რამდენიმე საათს დარჩა.

თვითმფრინავებით

ქაისის მ-ს, 1926 წელს, პოლუსს ფოკერის ორმოტორიანი თვითმფრინავით ეწვია ამერიკელი მფრინავი ბერდი. მან ორი-სამი წრე გააკეთა პოლუსის თავზე და ისევ უკან დაბრუნდა.

სამი დღის შემდეგ, სახელგანთქმულმა პოლარულმა მკვლევარმა როალდ ამუნდსენმა შესძლო ერთ საათს ეფრინა პოლუსის თავზე ღირიჟაბლ „ნორვეგიით“.

1928 წელს კვლავ მიაღწია პოლუსს მეორე საპაერო ექსპედიციამ ღირიჟაბლ „იტალიით“. მაგრამ ღირიჟაბლმა უკან დაბრუნებისას, შიციბერგენის ჩრდილოეთის ნაპირების მახლობლად, განიცადა მძიმე ავარია. ავარია ასე მოხდა:

დაშვებისას ღირიჟაბლი ყინულის დაეკაზა. მოტორისტი პომელა დაიღუპა, ცხრა კაცი ყინულზე დარჩა, ხოლო დანარჩენებულმა ღირიჟაბლმა კვლავ განავრძო ფრენა. მასში ექვსი კაცი იჯდა.

ყინულზე დარჩენილები შემდეგ გადაარჩინა ჩვენმა ყინულმპირელმა „კრასინმა“. ღირიჟაბლში მყოფი ექვსი კაცი კი უგზოუკვლოდ დაიკარგა.

მოდელითა პოლარული საღვარი

ქი, ამას მეუბნებოდა მე ჩრდილოეთის პოლუსის დაპყრობის ისტორია. გაკვირვებული ვიყავი იმით, თუ როგორ მიაღწიეს პოლუსს. მაგრამ ჩვენი ცნობის-მოყვარეობა უფროდაუფრო იზრდებოდა: ნეტავ რა არის პოლუსზე? მხოლოდ ყინულები?

უცხოეთის ქვეყნების მკვლევარებმა სრულიადაც ვერ შესძლეს პოლუსის ნამდვილი დაპყრობა. ეს საქმე მხოლოდ ჩვენი დიდი ქვეყნისათვის გახდა შესაძლებელი.

მე დიდად, დიდად გამეხარდა, როდესაც გავიგე, რომ 1937 წლის ოცდაერთი მაისს, თერთმეტ საათსა და ოცდა-

თხუთმეტ წუთზე მოსკოვის ღირიჟა, მოდრეიფე ყინულზე, ჩრდილოეთის პოლუსის რაიონში, საბჭოთა მკვლევარმა გმირმა ვადოპიანოვმა მძიმე ნოშაღმდით მიიყვანა ოთხი უშიშარი პოლარული მკვლევარი: პაპანინი, კრენკელი, შირშოვი და ფედოროვი.

ხუთი დღის შემდეგ მათთან მიფრინდა დანარჩენი სამი ხომალდი, ამ თვითმფრინავებმა იქ ჩაიტანეს მოწყობილობა და საჭურველი.

მოდრეიფე ყინულიდან პოლუსის საზამთრო სადგომის უფროსი ივანე პაპანინი წერდა:

„მარადიული მღუპარების სამეფოში, მარადიულ ყინულებს შორის, ჩვენ გულმშვიდად ვიმუშავებთ, ვიცი რა, რომ ჩვენზე ზრუნავს და ფიქრობს მთელი ქვეყანა“.

ყრუ ყინულზე სიცოცხლე აღუღდა. გმირმა პაპანინელებმა გააჩაღეს მუშაობა, დაიწყეს პოლუსის გამოკვლევა.

ყინული უმეცობდა

მოთხმეტ ივლისს დამით მოხდა ყინულთა შემქიდროება. პაპანინელები დააფიქრა ამ გარემოებამ, მაგრამ მათ გულს შიში არ გააკარებია.

ორი დღის შემდეგ მათ გადმოსცეს ცნობა ყინულთა შემქიდროების შესახებ. ამ მეტად საშიშ ამბავს ისინი ასე ატყობინებდნენ ქვეყანას: ბიძგები არ გვიცრძვინია, ყინულით კმაყოფილნი ვართო.

გავიდა რამდენიმე დღე. ივლისის გასული იყო. პოლუსის რაიონში ერთბაშად დათბა. სითბო საფრთხეს უმზადებდა ბანაკს.

მაგრამ პაპანინელები მაინც გამარულად მუშაობდნენ.

ნანსენის პიპოთუხა ან გამათლდა

ფრიტოფ ნანსენი ამბობდა, ყინულოვანი ოკეანის ცენტრალურ ნაწილში მეტად მწირი ცხოვრება იქნებოდა. მაგრამ ნანსენის პიპოთუხა არ გამართლდა, პაპანინელებმა გააბათილეს ვაგი.

მათ ათასი მეტრის სიღრმეზე ჩაუშვეს პლანქტონის ბადე. ოცა ბადე ამოიღეს,

ნახეს, რომ იგი საესე იყო სხვადასხვა-
გვარი მოლუსკებით, მატლებით, მედუ-
ზებითა და პაწაწინა წითელი კიბოებით.

პაპანინელებმა ოკეანის სიღრმიდან
ამოიღეს წყლის სინჯები, დაამუშავეს
ისინი და გამოარკვიეს, რომ პოლუსის
მახლობელ რაიონში მძლავრ ნაკადად
მოდის წყალი ატლანტიკიდან და მოაქვს
სითბო ყინულოვანი ოკეანის ცენტრა-
ლურ ნაწილში.

ბევრი, ბევრი რამ აღმოაჩინეს და
გამოარკვიეს პაპანინელებმა პოლუსზე.

პაპანინის ნაპირებთან

მე ყოველთვის გულისფანტკალით ვე-
ლოდი ვაზეთის მოსვლას. ძალიან მინ-
ტერესება პაპანინელების ამბავი. ვიცო-
დი რა, რომ ყინული ღრეიფობდა, ვფიქ-
რობდი: რაიმე საფრთხე ხომ არ შეეძთხ-
ვათ მეთქი გმირებს?

ყინული ხომ სულ მოძრაობდა, ხან
ტეხილი ხაზით მიდიოდა, ხან პირდაპირ
რაიონ ხაზით.

ყინული, რომელზედაც პაპანინელები
იყვნენ, ორასი დღის ღრეიფის შემდეგ
გრუნლანდიის ნაპირებთან მივიდა.

და აი, თებერვლის პირველ რიცხვებ-
ში ჩვენ შემაშფოთებელი ცნობები მივი-
ღეთ: პირველ თებერვალს დილით დაი-
შალა ყინული.

ლადგა საშიში მომენტი.

„მურმანა“ და „ტაიმირი“

„ქომ არ დაილუპებიან პაპანინელები?“—
ვფიქრობდი მე, მაგრამ ეს აზრი

გულს არ ეკარებოდა. „როგორ, და
ლუპავს გმირებს, რომლებზედაც წინააღმდეგ
ჩვენი სამშობლო, რომლებზედაც ჩვენი
ნავს ჩვენი მამა და მასწავლებლები
სტალინი“.

მაღე გავიგე, რომ მამაცი ოთხეულის
გადასარჩევად ვაიმეზავრენ შესანიშნავად
მოწყობილი გემები: „მურმანი“, „მურ-
მანეცი“, „ერმაკი“, „ტაიმირი“.

მაინც სულ პაპანინელებზე ვფიქრობ-
დი, ვერ ვისვენებდი, არ მეკარებოდა
სრული სიმშვიდე. დაზაპირების ხელ-
მძღვანელი აკი გვაცნობებდა: ყინულები
ხშირად სკდება, ნაპირლები ჩნდება და
წყალი ამოდისო. გემების მისვლამდის
რომ ვასკდეს ყინული? რომ დაილუპონ
გმირები?

ოჰ, რაირე გამახარა ახალმა ამბავმა:
პაპანინის სახელოვანი ექსპედიციის მო-
ნაწილენი, საბჭოთა ხალხის საამაყო შვი-
ლები, გადმოყვანილნი არიან ყინულ-
მჭრელ „მურმანსა“ და „ტაიმირზე“.

ვაზეთებში წავიკითხე დიდი სტალინისა
და მისი თანამებრძოლების დებეშა:

„პაპანინს, შირშოვს, კრენ-
კელს, ფედლოვს.“

მოგილოცავთ პასუხსაგები დავაღე-
ბის წარმატებით შესრულებას. მოვლი
ჩვენი ქვეყანა ამაყობს თქვენი გმირული
მუშაობით. მოველით თქვენს დაბრუნე-
ბას მოსკოვში.

ამური სალომი“.

მიხარია, ძალიან მიხარია: ჩვენი სა-
ხელოვანი პაპანინელები, რომლებმაც
მსოფლიო სახელი მოიხვეჭეს, გადარჩე-
ნილნი არიან.

განათლებული საბავშვო ბაღში

ჩუ!
 ფოთლების შარიშურით
 აშრიალდნენ
 რხევით ხენი,
 ყვავილებმა
 ცქვიტეს ყური
 გაზაფხულის
 მოსვლის ღხენით!
 მერცხლებს,
 იებს
 და ენძლებს,
 პეპელებს თუ
 ჩვენს ნორჩ ძალებს,—
 ყველას ერთად

ვადღეგრძელებ,
 დავუკოცნი
 ყველას თვალებს!
 აქ, ამ ბაღში,
 როცა ბავშვებს
 დასთამაშებს
 სიო ლალი, —
 განცდით სავსე
 ვნატრობ ასე:
 „ახ ნეტავ მეც
 ვიყო ბაღლი!“
 ვბედავ:
 ნეტავ
 მეც მალირსა

და ჩამაბა
 თქვენს ფერხულში,
 თქვენთან ერთად
 მახალისა,
 მაკისკისა
 თქვენებრ გულში!
 თუმც მოგხუცდი,
 მოგჩანჩალებთ,
 გრძნობა მაინც
 გაზაფხულობს,
 და მეც,
 თქვენ-კი გენაცვალეთ,
 მსურს ბოლომდე
 ვებულბულოთ!

გიორგი კალანდიაძე

განათლების დღი

შენ ღელესთან მერცხალივით
 მაშინ გაშლი ფრთებს,
 როცა თოვლი დააკედებს
 თმაგაპარსულ მთებს.

* * *

მოხვალ, პირველ საღამოს მოგცემს
 ნეკრჩხალის ხე;
 გვეწვევი და გავგახარებ,
 გაზაფხულის დღევ!

* * *

ორ კვირაში მომძლავრდები,
 წამოიღებ ფეხს
 და მიწდვრისკენ ვაიტაცებ
 კოლიმეურნე გლეხს.

აღზე შრომის სიმღერებით
 მობიბინე ველს,
 ზოგან წითელ, ზოგან ყვითელ,
 ზოგან აღისფერს.

* * *

მარტის თვიდან, მუდამ ასე
 რომ ეწვევი ბარს,
 შენ ბუნების სიკისკასე,
 სიხარული ხარ.

* * *

ათასჯერაც რომ მოვესწრო,
 გაზაფხულის დღევ,
 ათასჯერვე ახალ სიტყვას
 შემოგაძახებ მე.

ძია, სამთუბნიანი მოძუცი!

დაემართა ამ ბიჭს?
— შეწუხებული ამ-
ბობდა ვერა და
ჩუმწუმად გადა-
ხედავდა ხოლმე თავის ამიკოს, რომე-
ლიც ამ ბოლო ხანებში თავისებურად
აღარ ცეღქობდა და ეტყობოდა, რომ
რალაც აწუხებდა.

— ბიჭო, ხომ არაფერი გტკივა? რა-
ტომ არ მწუხნები, შვილო, რა მოგივი-
და? უკანასკნელად რომ იყავი თბილის-
ში, მას შემდეგ სულ გამოიცვალე.

— არა, დედა, არაფერიც არ მტკივა...
საგონებელში ჩავარდა ვერა, ვერა-
ფერი კი ვერ გაიგო, თუ რამ შეუცვა-
ლა გუნება მის საყვარელ შვილს. ასე
გადიოდა დღეები. ამიკოს ერთი უცნა-
ურობა დასჩემდა: ხშირახშირად მიპყვე-
ბოდა თბილისში მგზობელ კოლმეურ-
ნებს და თან დედას სთხოვდა ხოლმე:

— დედა, გამატანე ყველი ან კვერ-
ცები, გაყვირი და ჩემთვის რამეს ვი-
ყიდო.

— ბიჭო, განა რა უნდა იყიდო, შენ
ყიდვისა რა იცი, — უპასუხებდა დედა,
მაგრამ რომ შეხედავდა შვილის სევდიან
თვალებს, გული შეეკუმშებოდა და ეტ-
ყობდა:

— კარგი, შვილო, კარგი. კვერცხებს
მოგცემ, გაყიდე და ტკბილეულობა იყი-
დე, რაც კი შენ გესიამოვნებოდესო.

მაშინ თვალები გაუბრწყინდებოდა
ბავშვს და მზიარულად აედევნებოდა თბი-
ლისისაკენ მიმავალ კოლმეურნებს...

ასე განმორდა რამდენჯერმე, და ამი-
კო დედას ყოველთვის გამოსთხოვდა
ხოლმე ვასაყიდალ რაიმეს.

— ნეტავი რაში ხარჯავს ფულს ჩემი
ბიჭი? — ეკითხებოდა მგზობლებს ვერა.

— ალბათ, კამფეტებს თუ ყიდულობს.
ბიჭი გამიფუჭდა, სულ თბილისში მი-
უხარია, რომ ვასაყიდალ დამტყუოს რა-
მე. უარსაც რომ ვერ ვეუბნები! ძალიან
დასევდიანებულია და მეცოდება, — წუ-
წუხებდა ვერა.

— ქალო, ერთხელაც არ გვახსოვს, რომ
რამე ყვიდა და შეეკამა, — უპასუხებდნენ
მგზობლები, და ეს კიდევ უფრო მეტად
აეკვებდა ვერას.

* * *

დედა, ეს ვარია ხომ ჩემია,
მე არ ვაგზარდენ? — უთხრა
ერთხელ ამიკომ დედას.

— ჰო, შენია, შვილო.

— ეგ ვარია უნდა მომცე, დედა, ძა-
ლიან მჭირდება, — დადრიქა ბიჭი ვერას.

ვერა ცუდ გუნებაზე იყო ამ ბოლო
ხანებში, შვილის საქციელი აბრაზებდა,
ეგონა ბავშვი ფულის ფლანგვას მიეჩვი-
და, ვინ იცის, იქნებ რას არ ჩადის თბი-
ლისშიო. ახლაც რომ ვარია სთხოვა,
დედა გაცოფდა და შეუყვირა:

— ვარიას კი არა შავ ქვას მოგცემ!
სულ გაფუჭდი და გათახსირდი! რას და-
ეთრევი ასე ხშირად თბილისში, სად მი-
გაქვს ამდენი ფული? უკამფეტოდ ვეღარ
ძლებ, არა? ახლა ვარიაც მომიწინაა! მერე
იქნებ ძროხასაც ჩააბა ბაწარი და ბაზრი-
სკენ გაუყენო! მამაშენი იყოს სახლში —
ის გიჩვენებდა შენ სერის! — დააყარა და
დააყარა გაკაპასებულმა დედამ.

ამიკოს სახე დადრიქა, ცრემლები
მოერია და აკანკალებული ხმით უპასუხა.

— დედა, მე ერთი კამფეტიც არ მი-
ყიდა, არც ბულკი და არც არაფერი.
დღეს გეტყვი ყველაფერს, ჩემო დე-
დიკო, როცა თბილისიდან დავბრუნდები.

— ძია, თქვენ მაინც იყიდეთ ცხრა
 მანეთად, — მუდარით უთხრა ბიჭმა მ
 კაცს.
 — ცხრა მანეთად? ასე დავაპირა დე
 დაშენმა?

— არა, დედამ თქვა რვა მანეთის მეტს
 არ მოგცემენო, მაგრამ მე ცხრა მანე-
 თად უნდა გავყვილო, ძალიან მჭირდება.
 — კარგი, რვა მანეთს მოგცემ, რო-
 გორც დედაშენს დაუბარებია.
 — არა, ძია, ცხრა უნდა მომცეთ,
 თორემ იმას ვერ ვიყიდი.
 — რას ვერ იყიდი, ბიჭო?
 მაშინ პატარა ბიჭი წამოწითლდა და
 ხმადაბლა რაღაც უთხრა კარგად ჩაცმულ
 კაცს, რომელსაც ღიმილით მოყვრია, პორტ-
 მონე ამოიღო და თუმნიანი გაუწოდა
 ბავშვს.
 — აჰა, შენ ისე კარგი ბიჭი ყოფილ-
 ხარ, რომ შენი ვარია თუმანი ღირს.
 ამ დროს ის ქალი შემობრუნდა, რო-
 მელიც პირველად ვვაჭრებოდა ბავშვს,
 და რომ დაინახა კაცმა თუმნად იყიდაო,
 გოაცებულმა თქვა:
 — თუმანი ამ ვარიაში?
 — არა, ვარიში კი არა, შოთაში, ღი-
 მილით მიუგო კაცმა.

ოღონდ ვარია კი უნდა მაჩუქო, უმჯე-
 ლად უნდა მაჩუქო, შენი ჭირიმე!
 დედას გული მოუღება. მას იმედი მი-
 ეცა — დღეს გავოგებ, რა აწუხებს ამ
 ბავშვსო. მან მიანება თავი ღანძღვას და
 ჰკითხა:
 — რად გინდა, ბიჭო, ვარია?
 — მინდა, დედა, მინდა! რამდენ მა-
 ნეთად ვაიყიდება ჩემი ვარია?
 — ასე, რვან მანეთად გავა.
 — რვა მანეთად? არა, ცხრად უნდა
 გავყვილო, ცხრა მჭირდება, — ჩაილაპა-
 რაკა ამიკომ.
 — რაში გჭირდება, ბიჭო, რაში?
 — დღეს გეტყვი, დედა, დღეს! — მი-
 უგო ვახარებულმა ბავშვმა და ვარიის
 დასაჭერად გაიქცა.

ებერვალთა. ცივა.
 თოვლს კრაქაქრუ-
 ჭი გააქვს ფეხქვეშ.

გამოსასვლელი დღეა. საღვურის მახლობ-
 ლად მდებარე დახურული ბაზარი სავ-
 სეა მოღუსუსუსე ხალხით. ზოგი ყიდუ-
 ლობს, ზოგი ყიდის... ვაჭრობა და აღია-
 ქოთია.

აი, ერთ ადგილას დგას პატარა ბიჭი
 და ხელში უჭირავს ნაცრისფერი ვარია.
 — ბიჭო, როგორაა ჰყიდი? — შეეკითხა
 ბავშვს ერთი ქალი და ვარია ხელში
 აიყვანა.
 — ცხრა მანეთად, — მიუგო ბავშვმა.
 — რაო? ჰა, ექვსი მანეთი გინდა?
 — არა, ცხრა მანეთია.
 ამ დროს მათთან შეჩერდა კარგად
 ჩაცმული კაცი.

ახელგამის წიგნის
 მალაზიაში ხალხი
 ირეოდა. ზოგი
 საბავშვო წიგნებს
 ყიდულობდა, ზოგი სახელმძღვანელოებს,
 ზოგი რას და ზოგი რას...

ამ დროს შემოვიდა ერთი ქალი ხე-
 სურული ტანისამოსით და გამყიდველს
 მიჰპართა:
 — ჩვენი შოთაი არა გაქვთ?
 — თქვენი შოთაც გვაქვს და ჩვენიც, —
 სიცილით უპასუხა გამყიდველმა და წი-
 თელყდიანი წიგნი გადმოუღო, თანაც შე-
 ეკითხა:
 — კინოში არ იყავით თქვენ წუხელი?
 ქალმა ვადაუბღვირა და ჰკითხა:

სახლში დარბა ქალი თინა,
მარტომმარტო იყო შინა.
თქვენ გგონიათ მოიწყინა,
ან წამოწევა, დაიძინა?!
არა! თინას რა მოაწყენს?
ან ძილისთვის სად სკალია?
„ოჯახი“ აქვს, არ შეარცხვენს,
აგერ, ექვსი წლის ქალია!

* * *
რამდენი სამუშაო აქვს!
ჯერ ჰყავს ოთხი დედაფალა:
სამი ქალი, ერთი ვეიო,
ყველა ცელქა, ხათამილა,
ეებს დაარქვა „გიგი ბეტრე“;
ქალებს—ნატო, კატო, მატა...
ჰო, კინალამ დამაგიწყდა:
ძალიერ ჰყავს და ფისო-კატა.

* * *
მარტო ამას ვინღა ჩივის,
სხვაც არ ჰყავდეს მოსაყვლილი:
„ცხენი“, „გოკი“, „დათუნია“,
გრძელხორათუმა „სპილო“
სქელი!

* * *
რა ექნა, ყურში რას არ ჩადის!
წათორია სადღაც ნატო,
მატას კება დაუხია,
ეგერ მარტო კატო გღია...
ყურში წუთისაც არ ისვენებს:
სპილოს ფეხი მოამტვრია,
დათვის წაალო ყურში კბილი
და ლოგინქვეშ შეათორია.

შებეთ, შეხეთ უსინდისო:
წაეხებება რძეზე ფისოს!
მაგრამ ფისომ გაპკრა ბრკალი,
ამოკაწრა მსუნაგს თვალი,
უთხრა: „მოაე! უკაცრავად,
ვერ წაბრძინდი უკაცრავად!“

* * *
თინა ბრუნავს, როგორც ჯარი,
ქალი ოფლად გაიდვარა:
რაც რომ ყურში მოიპარა,
ყველას თავი მოუყარა,
რაც რომ ყურში წააბღინა,
შეაკეთა ყველა თინამ;
კეთილთა ჩვენი თინა,
მაგრამ ძალღს ვერ მოუთმინა;
ამდენი რომ არბენინა;
დაიჭირა ყურში თინამ,
დატუქსა და შეარცხენინა,
ფისუნის გაუხარდა,
ულვაშებში ჩაიკინა.

* * *
რა ჰქნას ქალმა მარტოხელამ,
მას შემყურებს სახლში ყველა;
ბავშვებს აცმევს, აწმევს, ასმევს,
ტანს ჰბანს, ვარცხნის,
ასუფთავებს,
ცხოველებსაც მოვლა უნდა,
საქმეს როდის მოათავებს?!

* * *
სახლს ალაგებს ჩვენი თინა,
მღერის, კი არ მოიწყინა,
თავთავისი წესი, ბინა

ყველას მისცა, მოუჩინა;
ყურში უთხრა: „ოგი არ სჯობს,
დაჯდებ და სახლს უდარაჯო?!
— ფისუნიავე, კუდიტ რას გევი?
წადი, დაიჭირე თავეი!
— რას ცუდლუტობ, პეტრე,
ბიკო?!

რატომ ცელქობ, რატომ
გიეობ?
ნუ აბრაზებ შენს ღებს ნახებს,
თმები არცის დააგლიჯო!
— დათვო, ფეხებში ჩართულყო,
მუდამ უნდა იბურდღულყო?!
ხომ არ გინდა თავფლი ტუბილი?!
რა ექნა, რამ აგტკივდეს
კბილი?!

— აჰუ, ცხენო, რას კიხინებ,
ბავშვები რომ შემოიწინე?!
ჰა, თოფრაში ქერი, კამე!
აგერ სუფთა წყალი ჯამით!
— შენ, ღრუტუნავ, ნუ
იყვირებ,
თორემ ხურგზე ჯოხს გიჭირებ,
უმძღარი, დრუნჩავ, ნუ ხარ,
წადი და რკო სიხოვე მუხანს!
— სპილოვე, სქელი, გრძელ-
ხორათუმავე,

ნეტავი რამ გაგაწუმა?!
ვიცი, შენ აფრიკა გიყვარს,
დამაცადე და წაგიყვან!“

როცა ასე და ამგვარად
 თინამ საქმე მოაგვარა,
 როცა ყველა დააროგა,
 ყველა მწყობრად და რიგრიგად
 ძირს, ეზოში ჩაიყვანა,
 რომ ხის ძირში მშვიდად,

გართულიყვნენ იქ ერთხანად...
 მაგრამ მოსიყვინეს განა?!
 ბიჭებს ჰქონდათ ომობანა
 და ეზოში „მტრების“ ბანაკს—
 ჩამწყრივებულ სარებს, ჯოხებს,
 უწოდებდნენ „მეამბოხებს“,
 უწოდებდნენ „მტრებს“,
 ფაშისტებს,

„თოქს“ ვსროდნენ, სცემდნენ
 ხიმტებს
 „რესპუბლიკის“ მეომრები,
 დაამარცხეს ხალხის მტრები!!

* * *
 მაგრამ, ავტო: „თეიმფორინაი“
 წყნარად „მტრის“ გამოჩნდა უცებ ცაში!!
 თავსათარში მირბის ყველა,
 არის რკეა და განგაში!!
 დატრიალდა ჩენი თინაც,
 თავის „ოჯახს“ დაუბრინა,
 ამბობს: „რა დროს თამაშია,
 „საპაერო განგაშია!“
 აბა, ახლა გვინდა „შველა!“
 წამოაგოლო ხელი ყველას

და სარდალში ჩაირბინა...
 დახეთ, რას აკეთებს თინა.
 ყუთს აღებს და აირწინს...
 ყველასათვის ამოიღებს,
 პეტრეს, ნატოს, კატოს, მატას,
 დათეს, სპილოს, ცხენს, ყურშას,
 კატას,
 ღრუტუნისას... ყველას, ყველას
 აირწინაღს წამოაცემს
 ნახა ყველა შეჭურვილი
 დაიმშვიდა ქალმა გული...
 ერთი აირწინალი აქვს,
 ღვას და უკვირს მეტად თინას,
 ამბობს: „ყველას გაუუქეთ,
 მაშ, ვინ დამარჩია, ნეტავ, ვინა?“

იოსებ ჰკიხაშვილი

მიღისი მოქმედის სიმბოლო

აქეთ-იქით, აქეთ-იქით,
 ვიხედები ყოველ მხარეს,
 ყველგან სწვდება ჩემი თვალი,
 ყველგან წესი დავამყარე.

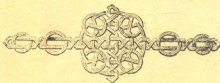
რომ არ მოხვდეს ავტოს ავტო,
 ან ტრამვაის კიდევ ეტლი, —
 მე აქა ვარ, გზის გუშაგი,
 და ვტრიალებ განუწყვეტლივ.

აქეთ-იქით, აქეთ-იქით,
 ვიხედები ყოველ მხარეს,

ყველგან სწვდება ჩემი თვალი,
 ყველგან წესი დავამყარე.

ისეირნე, სადაც გინდა,
 დაესწარი ზეიმს მრავალს,
 მაგრამ სწორ გზას თუ ასცდები, —
 მე გიჩვენებ გამოსავალს.

აქეთ-იქით, აქეთ-იქით,
 ვიხედები ყოველ მხარეს,
 ყველგან სწვდება ჩემი თვალი,
 ყველგან წესი დავამყარე.

— მოსკოვს მტერი ვერ იხილავს, ჩვენ იგი სასტიკად უნდა დავამარცხოთ! — ამხნევებდა მეომრებს დიმიტრი ივანეს ძე და თავისი სახელოვანი ჯარით მდ. დონისაკენ მიეშურებოდა. მზვერავების თქმით, მამაი ყაენიცი აქეთ მოდიოდა. შემოდგომის დღეებში ჯარის მოძრაობას ხელს უწყობდა. სულ მალე ორი დიდი ლაშქარი ერთიერთმანეთს უნდა შეებოდა. სექტემბრის¹⁾ ერთ უმთავრო ღამეს რუსის ჯარი მდ. დონის ნაპირებს მიაღწა. სიმონ მელიკთან მზვერავი გამოცხადდა და ასეთი ამბავი მიუტანა: „მამაის ყველა ბნელი ხალხი, თავადები და ხელისუფალთა სხვა ძალები ჩვენს საწინააღმდეგოდ მოყავს. ამჟამად თათრები გუენისაში იმყოფებიან. მხოლოდ ერთი ღამე დარჩა მამაი ყაენისა და ჩვენი ჯარების შეხვედრამდის. მოეშალდეთ, მთავარო, ხვალ უქვეყლად თავზე დაგვესხმიან თათრები.“

რუსის მეომრებმა მდ. დონზე ხიდები ააგეს და მეორე ნიპირზე გადავიდნენ.

მდ. დონისა და ნებრიაღვის შესართავს ტყით შემოსილი გორაკები აშშვენივდა. ამ გორაკებს შუა პატარა ველია გადკომიული, რომელსაც რუსები კულიკოვოს ველს ეძახიან. ამ ველზე პატარა მდინარე სმოლგა მიიკლავება და შორს მდ. დონის სივრცეში იკარგება. ტყეებით დაბურულ მიდამოებს სმოლგას ჩუხჩუხი აღვიძებდა. მისი წყნარი რაკრაკი აქაურ მიდამოებს ვითომც ნანინას უმღეროდა. კულიკოვოს ველის ხშირი სტუმრები გარეულნი ნადირები იყვნენ, რომლებიც მელდურად ჩაუვლიდნენ პატარა მდინარე სმოლგას და ხანდახან მის ანკარა წყალს მიირთმევდნენ.

ღამის წყვედილი დილის რიერაქმა შეცვალა, მაგრამ კულიკოვოს ველი ჯერ მაინც ნისლის ბურუსში იყო განვეული. ყველგან სიჩუმეა, მხოლოდ ცელი სმოლგას ჩუხჩუხი არღვევს საერთო მყუდროებას მაგრამ აი, კულიკოვოს ველის სიწყნარე მამაის ჯარებმაც დაარღვიეს, რომლებ-

იც ღამით მოვიდნენ და ველის ბაზარში დაბანაკდნენ.

რუსის მეომრებმა ნისლიანობოძისკენ გებლეს და მტრის შეუმჩნეველად მალაღბუჩქებში ჩაიმაღლნენ.

ცხენოსნებმა ცხენები შორს გაიყვანეს, რათა მათი ხეიხენით მტერს არ გაეგო რუსების აქ ყოფნა.

— მეომრებო, მხნედ იყავით, მალე დაიწყება ომი. ჩვენი აქ ყოფნა თათრებმა არ იციან. მათ თავს უნდა დავესხათ მოულოდნელად და თავხარი დავცეთ! — გათენდა. მზე ნელნელა ამოდის და ლაკულიკოვოს ველს თავზე დასჩერებოდა. მზის სხივებმა ნისლი გაუანტეს, და იქაურობა ვერცხლისფლად შეიღება. ახლა ველზე ყველაფერი კარგად ჩანდა. მონღოლებისა და რუსების მეომართა შეხვედრები ბრწყინავდა მზის სხივებზე.

— მტერი კარს გვადგია, რა უშნოდ ჩამწყრივებულან მტარვალები! — წამოიძახა ჯარის სარდალმა ვლადიმერ სერპუხოვმა და მონღოლებისაკენ გაიშვირა ხელი.

— სამშობლოს ვიცავთ, ვიცავთ ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობას! მონღოლების პატარობას ბოლო უნდა მოვუღოთ! მეომრებო, ბრძოლისათვის მოეშალდეთ! — კიდევ აფრთხილებდა თავის მეომრებს დიმიტრი.

— მხად ვართ ბრძოლისათვის! ან გამარჯვება, ან სიკვდილი! — მოისმა დიმიტრის საპასუხოდ მეომართა ხმა. მეომრები ბუჩქებიდან წამოიშალნენ და ერთად ჩამწყრივდნენ. მზე სხივებს უხვად ისროდა.

¹⁾ 1380 წლის 8 სექტემბერი.

მზის სხივებზე სმოლგა ვერცხლისფრად
დღელავდა. ხმაური და ყიყინა იქაურობას
აყრუებდა. მონღოლები და რუსები სა-
ომრად ემზადებოდნენ.

მოისმა ბუკნალარისა და დაფის ხმა.
მათ ბანს აძღვედნენ დაბურული ტყე-
ები. აგერ მონღოლთა ბანაკიდან ტო-
ლებივით ცხენი შუაგულ ველისაკენ წა-
მოათამაშა, რუსის მხედარს საბრძოლვე-
ლად ეპატიებოდა.

ტოლებების მოლოდინი არ დასჭირ-
და, მას თეთრ ცხენზე მჯდომი პერესვე-
ტრ შეეგება. გმირები ერთმანეთს შე-
ებნენ. მათი ხმლები ჰაერში ბზრიალასა-
ვით ტრიალებდა. ტოლებებისა და პე-
რესვეტის ცხენები ერთმანეთს ეძგერნენ.
მხედრებმა ხმლები სწრაფად უმარჯვეს
ერთმანეთს, მაგრამ ორივენი უსიტყვოდ
მიწაზე გაიშლართნენ. უპატრონოდ და-
რჩენილი მათი ცხენები ველზე უნებუ-
რად დაკუნტრუშებდნენ და პატრონებს
ეძებდნენ.

— აბა, მტრისაკენ იეროიშით! — შეპ-
კიელა ჯარს დიმიტრიმ და მონღოლთა
ბანაკისაკენ გაეშურა.

დიწყო ხელჩართული ბრძოლა. შუ-
ბები ჰაერში ეღვარებდა. დაქრილთა

კენესა-წუხილი იქაურობას აყრუებდა.
უპატრონოდ დარჩენილი ცხენები სა-
დავად იქით-აქით დარბოდნენ. მტრისა და
კუთხოვოს ველი დაქრილ-დასო-
ლებით აივსო. რუსები მონღოლებს მის-
დევდნენ და კაფავდნენ.

— მტერს რისხვა! არ დაზოგოთ! ქვე-
ყანა გავათავისუფლოთ მტარვალებისა-
გან! — გაჰკიოდა დიმიტრი და თავის ბე-
დაურს დააქროლებდა.

მამაი ყანის ჯარი გაიქცა. მზე და-
საფლეთისაკენ გადაიხარა. რუსის ჯარი
გამარჯვებას ხეიმობდა. მონღოლები თავ-
ზარდაცემულნი გარბოდნენ. რუსები და-
ქრილნებს ეძებდნენ. დიმიტრი ივანეს ძე
ვერ ნახეს...

სიხარული მწუხარებად შეიცვალა.
მაგრამ მეომრებმა იგი მალე ნაძვის ხის
ქვეშ დაინახეს ღონეზინდილი და უვნე-
ბელი. ლიტოველი თავადი იავაილო ში-
შისაგან კუდამოძებულები გარბოდა, მან
ვერ მოახერხა მამაის დახმარებოდა. ვერც
ოღვე რიახანელის ღალატმა გაჭრა. სა-
ხელოვანმა რუსის ხალხმა მონღოლები
დაამარცხა და მშობლიური ქვეყანა მათი
ბატონობისაგან გაათავისუფლა.

პანო მნავი

ქვენ რას იწყით?

1

სკოლისაკენ მიდის ზურა
უხალისოდ, ნელა, ზანტად...
ასე იცის, გაკვეთილი
ვინც წინდლით არ დაამზადა.

მართლაც, რას ჰგავს, გუშინ, წუხელ
დტულლუტა ბაღში მანამ,
ვიდრე დედამ არ მოძებნა,
ძალით შინ არ წაიყვანა.

მიდის ზურა სკოლისაკენ,
უგუნებოდ მიაქვს ჩანთა,
მელნით, ფანქრით დაჯლაბნილი
შოგ წიგნები მოუჩანდა.

მოსახვევი გაიარა,
ხეზე ჩიტებს მოჰკრა თვალი,
დაავიწყდა, რომ სკოლისკენ
იყო იგი მიმავალი...

ქვას დაავლო უცებ ხელი,
ჩიტუნებს დაუშინა,
ქვისსროლიამ ჩაამტვრია
მეზობლიანთ ფანჯრის მინა.

იკადრა და გამოიქცა
სკოლისაკენ ცელქი ზურა...
გვიან იყო, კლასის კარი
მასწავლებელს დაეხურა.

გაკვეთილი რომ გათავდა.
მას მიაპყრო ყველამ ყური,
დატუქსეს და განუცხადეს
მას სასტიკი საყვედური.

თქვენ რას იტყვი? მე კი აქვე
მოგახსენებთ: ასე ვგონებ,
არ იკადრებს ასეთ საქმეს
ოქტომბრელი თავმომწონე.

2

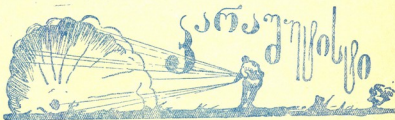
ასე როდი იცის გვიმბ,
ასეთი რამ არ აქვს წესად,
როგორც გუშინ, როგორც მუდამ,
აღრე ადგა იგი ღღესაც.

დაიბანა ღინჯად პირი,
განაუტბად, განა ჩქარა?
კარგად იცის — მარტო წყალი
პირსაბანად არა კმარა!

მერე... გუშინ გაკვეთილი
ზედმიწვევით რომ ისწავლა,
ერთი კიდევ გადიკითხა
და მოასწრო ბაღშიც გავლა.

მერე... კიდეც ისაუბმა,
მოეფერა დედას ტუბილად,

ღაღო გეგეჭკორი

თვითმფრინავმა ამიტაცა,
მალლა მზისკენ გამაქროლა
და გამაცნო კაშკაშა ცა,
იქ ღრუბლებთან შემებრძოლა.

გაიშალა პარაშუტი...
კრიალებდა სივრცე მზეში...

და როდესაც ფანჯარაში
შეუცინა მზემ და დილაძე, —

გადიკიდა მხარზე ჩანთა,
გადაკოცნა მამა, დედა...
მისი სახე, მისი ფერი
იმ მზესავით ანათებდა.

აგერ სკოლა, სკოლის ეზო.
მოსწავლეთა შეხვედა კრებულს,
და თავის ხმაც შეუერთა
ფრიადოსნებს აღტაცებულთ.

როცა ხარი დაირეკა —
დაიკავა თავის პარტა...
განა შიშობს... გივი წელში
გასწორდა და გაიმართა.

ღღემღე თუ აქვს ფრიალები,
ფრიადს ელის გივი ღღესაც,
კარგად იცის მან ანდაზა:
„მას მოიმკი, რასაც სთესავ!“

თქვენ რას იტყვი? მე კი ხელად
მოგახსენებთ: ასე ვგონებ,
ამგვარ საქმეს ეტრფის ყველა
ოქტომბრელი თავმომწონე!

არ გასულა ერთი წუთი,
რომ მიწაზე ჩამოვეფი.

თქვენ გგონიათ მალლა ცაში
ოღნავ მაინც შემეშინდა?
პატარებო, ტაში, ტაში,
გადმოხტომა ახლაც მინდა!

გზიანი კონიდა

განახლებული ხალისის მხარე, მწვანე მინდვრები ხვავით გვესება, ნარინჯის ველებს კაშკაშა მთვარე ოქროს სხივებით ეაღერსება.

თვალწარმტაცია ევკალიპტები, როცა ნიავი უმღერის, არხევს. აქ კოლმეურნე ქალი თითებით ჩამოკრავს სიმებს და ჩანგურს დამღერს.

იყო ქაობი, ბუდე ბაყაყის, იწამლებოდა ხალხი ცივებით, დღეს კი გამშვინებს ჩაის და რამის თვალუწვდენელი პლანტაციები.

მცენარეებიც თითქოს მღერიან, აქ საამური ცხოვრება არის... მადლობა ხალხის ერთგულ ბერიას, სიცოცხლე ბელადს — მშობლიურ სტალინს!

ბ. პრეზლავაძე

თბილისის მე-30-ე სკოლის მე-10-ე კლ. მოწ.

პაპაჩა რიასახლისები

დღეს იზოლდამ სიხარულით მიტკაღს დათვი დააქარგა, ყუყუნამ კი დიდი ცოცხით გამოგავა სახლი კარვად.

მოიხმარეს მეზობლები: ბათუ, ლილი, რეზო, ლია, დღეს გულუბვი მასპინძლები უცხო სტუმრებს მოეღიან!

მაგრამ კეთილ დიასახლისს ენუბება ჯუღუ ბიჭი: — რისთვის მივა, კს ჩემი ჯოხი, რას გიშავებს, რატომ მიჭირ?

ბოლოს ყუყუმი გულმოსულმა ჯუღუს მკაცრად მიაძახა: — ჯოხზე ცრემლს ღვრი, ჯოხზე სტირი, კაცო, ბიჭი ხარ, თუ რა ხარ?!

არსულან მახაზაჩიანი

წაღერის სრული საშუალო სკ. მე-10 კლ. მოწ.

სოკოპიღოვს

გაუმარჯოს ვოროშილოვს, მარშალს — რკინის კაცს, საყვარელს და მოამაგეს, დღევრძელობა მას. მეგობრებო, ყველამ, ყველამ ვიზეიმოთ დღეს,

მიეულოცოთ ჩვენს წითელ ჯარს სანეტარო დღე. გავიზრდებით ჩვენც მათსავით არ დავუთმობთ მტერს ჩვენს ლამაზ და აყვავებულ სამშობლო მხარეს.

თბილისის მე-18-ე სკოლის II-კლ. მოსწავლე მედეა კანდელაკა.